

Kennanplanen är ännu mera fantastisk. Ryssarna skulle ge sig i väg från de stater de underkuvat, USA från de stater i Västeuropa som det lovat att hjälpa. Detta skulle, skriver några optimister, leda till att sällitstaterna skulle göra sig fria. Tror någon på allvar att ryssarna, som för övrigt inte tycks vara intresserade av Kennans förslag, skulle gå med på upplösningen av sitt nya välde genom att låta Östtyskland, Polen, Tjeckoslovakien, Ungern osv bli självstyrande, med minnet av vad Ryssland under de senaste åren presterat av hård undertryckning i dessa stater? Med all säkerhet skulle Ryssland i framtiden, liksom i det förflutna, krossa alla frihetsrörelser i dessa länder — det skulle bli ännu mera självfallet att göra det om Västeuropa genom Amerikas reträtt bleve nära nog försvarslöst. En sådan amerikansk reträtt innebure att isolerade angrepp eller genom underminering arrangerade erövringar skulle bli ett aktuellt hot för de ännu fria staterna i Europa. Om Amerika drar sig tillbaka, blir det sannerligen inte lätt att få amerikanerna med på en aktion för att hjälpa Västtyskland eller Österrike eller Sverige eller Italien.

De motiv som Kennan och andra åberopat för detta förslag har tidigare granskats. Kennan kommer med sådana lösligheter som att han kan ge sin "personliga försäkran" om att en stat där ingen kommunist eller tänkbar medlöpare finnes ej skulle bli föremål för ryskt angrepp. Vad betyder Kennans "personliga försäkran", var finns för övrigt en stat utan kommunist eller medlöpare? Förre amerikanske utrikesministern Acheson har i en artikel betonat att Kennan rör sig med rent mystiska argument. Kennans mening, förklarar Acheson, "delas inte av någon ansvarig ledare inom USA:s demokratiska parti"; att det republikanska partiet avvissar Kennans infall är om möjligt ännu klarare. "Västereuropas nationer kan inte bestå som oavhängiga stater utan Amerikas aktiva understöd"; denna Achesons sats är lika giltig nu som den var under kriget mot Hitler och som den varit under de tolv åren av ryskt hot mot den fria världen.

24/1

Statschefens ställning

bör upptagas i den nu pågående författningsutredningen, hävdar ett antal socialdemokrater i motioner som väckts i båda kamrarna. Tydligt avser motionärerna att utredningen bör omfatta såväl frågan om monarkins bevarande eller ersättande av republik som statschefens funktioner, däribland också de representativa. De vore naturligt och önskvärt att författningsutredningen, som har ett utomordentligt vidsträckt arbetsområde, även gick in på dessa frågor. Huruvida den enligt nu gällande direktiv är skyldig eller berättigad att göra det synes tveksamt; vid ett tillfälle gjorde statsministern ett uttalande som tydde på att utredningen skulle omfatta statschefens ställning, men

andra sammanhang har en motsatt uppfattning gjorts gällande. Det finns i detta sammanhang flera frågor av mera sekundär natur som också förtjänar att behandlas, exempelvis den av högerledaren understödda tanken att statschefen vid viss ålder skulle avgå med pension. Under alla förhållanden borde "en förutsättningslös redovisning", såsom motionärerna uttrycker det, vara av värde för debatt och ställningstagande under kommande år.

24/1

Första kammaren

värderas på ett helt annat sätt av den nuvarande statsministern än av hrr Branting och Staaff för 45—50 år sedan, framhåller Expressen. Branting och Staaff ville att parlamentarismen skulle bygga endast på andra kammaren, medan hr Erlander är benägen att ta hänsyn även till den första. Enligt vår, liksom enligt Expressens mening, bör första kammaren så snart som möjligt avskaffas, men det hindrar inte att Expressens påståenden innebär en förvrängning av det historiska förloppet. Den första kammare som Branting och Staaff under det diskuterade skedet hade att göra med var en första kammare som genom gradering av den kommunala rösträtten blev ett värm för de besuttna grupperna och ständigt behärskades av högern. I synnerhet Staaff tänkte sig att en första kammare av detta slag skulle bevaras som ett slags överhus av engelsk typ, medan den reella makten, särskilt i fråga om regeringsbildningen, helt skulle övergå till andra kammaren. Sedan dess har första kammaren demokratiserats, och den bygger nu på rösträttsbestämmelser som är lika demokratiska som de för andra kammaren gällande (även om mandatperioden och valsättet ger viss överrepresentation åt vissa partier). Detta låtsas inte Expressen om, och dess högtidliga uttalanden om att "folket skall bestämma i eget hus", och alltså första kammaren sakna allt parlamentariskt inflytande, faller därför platt till marken. Expressens historieskrivning är av samma skeva art som ofta och med rätta sagts vara utmärkande för socialdemokratiska försök i genren.

24/1

Vetenskapsakademien

har privilegium på utgivandet av svenska almanackor, och detta monopol tillförde år 1956 akademien inkomster på omkring 675 000 kronor. En motionär i andra kammaren, hr Hamrin (fp), begär utredning rörande detta privilegium samt garantier för att inkomsterna endast kommer vetenskap och forskning till godo. Han stöder sig på vad som förekommit i Sellingaffären. Enligt bestämda uppgifter har akademien bland annat i denna affär utfäst sig att bestrida kostnaderna för advokatarvoden på omkring 35 000 kronor, ehuru det här är fråga

om en advokat som företräder två målsägarparter. Tidigare har akademien utbetalat summor på över 30 000 kronor till en jurist och en psykiatriker som anlitats i samband med akademins kampanj mot Selling. Hr Hamrins krav på en undersökning verkar synnerligen välmotiverat.